

OM MINNEARBEID:
*Hilde Reier (t.v.),
 Ingeborg Ryen
 Holmsen og
 Anne-Pernille Rudi.*

Bente Wallander (tekst og foto)

Livshistoriene viser vei

Kunnskap om folks liv gir bedre omsorg. – Gjennom historien til personen med demens ligger også vår nøkkel til forståelse, sier demenskoordinator Anne-Pernille Rudi i Moss kommune.

Man kan gjøre seg kjent med pasienters livshistorie på så mange måter. Moss kommunes eksempel på et minnealbum startet med prosjektet *Livshistorien i tekst og bilder*, med frie midler-støtte fra Fylkesmannen og Utviklingscenter for sykehjem og hjemmebaserte tjenester i Østfold i 2013.

Demenskoordinator Anne-Pernille Rudi drev prosjektet sammen med daværende aktivtør ved Orkerød sykehjem, Ingeborg Ryen Holmsen.

– Vi så at det kunne være nyttig å ha pasientenes livshistorier enklere tilgjengelig i avdelingene. Albumene hjelper oss til å fokusere på personene og kan således være et godt verktøy i personsentrert omsorg, sier de to.

Til nytte og glede

Prosjektarbeidet resulterte i en oppskrift på minnearbeid som alle pårørende kan bruke. Filen som beskriver veien frem til et ferdig minnealbum ligger til gratis nedlasting på Moss kommunes hjemmesider på internett.

Det var dette dokumentet Hilde Reier tok utgangspunkt i da hun skulle lage et minnealbum for sin svigerfar Egil Reier, som ble innlagt på Orkerød sykehjem med demens og senere døde der, i januar 2015.

– Arbeidet ble til stor glede, ikke bare for Egil selv i den tiden han levde med sykdommen, men også for hele vår familie, forteller Hilde Reier, og fortsetter:

– Det var hyggelig for oss pårørende å lage albumet. Gjennom arbeidet ble vi bedre kjent, både med svigerfars liv og hverandre. Svigerfar var svært stolt av boken og vi måtte kikke på den ved hvert eneste besøk. Bildene virket helt fantastisk på ham. Da språket hans ble dårligere, og han mot slutten ikke klarte å gi uttrykk for noe selv, ble det stadig viktigere for ham å ha noe å vise frem. Albumet kunne også bidra positivt når han i perioder var urolig og frustrert.

Hilde Reier skal nå lage et tilsvarende album for sin mor.

– Hun har også fått demens og er nå innlagt på Orkerød sykehjem. Jeg gleder meg til arbeidet, sier hun.

Bedre omsorg

– Det beste av alt er at slike album er til hjelp for oss som arbeider i omsorgssektoren, sier Anne-Pernille Rudi.

Arbeidet med et minnealbum er etter hennes mening ikke bare til nytte i kontakten med personer med demens. Alle pårørende til personer som får omsorg oppfordres til å gjøre det samme. Minnealbumene er et verktøy man kan ta i bruk overfor pasienter både på sykehjem, sykehus og i psykiatrien.

– Opplysningene er lagt inn etter et fast og lett forståelig system som gjør det enklere for ansatte å få tilgang til viktige hendelser i pasientens liv. Dette er ekstra fint for vikarer, som ikke kjenner pasienten så godt. For ansatte med en annen språkbakgrunn kan det også virke kontaktskapende dersom man har

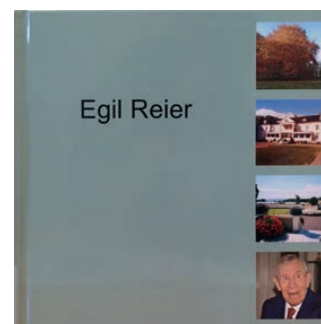
noe konkret man kan sette seg ned å bla i sammen med pasientene.

– Start tidlig

Ryktene om godt arbeid sprer seg raskt. Anne-Pernille Rudi og Ingeborg Ryen Holmsen har etter endt prosjekt blitt invitert til andre kommuner og institusjoner for å demonstrere hvordan det kan gjøres.

– Det er hyggelig. I det heftet vi har skissert er det plass til ett bilde fra hver livsepoke; 13 bilder i alt. Men albumet er ikke ment å skulle erstatte andre bilder. Det er også viktig å påbegynne arbeidet så tidlig som mulig i sykdomsutviklingen, slik at personen med demens får anledning til selv å bidra i utformingen av sin livshistorie.

Viktig er det også å huske at folk forandrer seg i et sykdomsforløp. Folk som tidligere hatet alle slags spill kan stortrives på bingokveldene. De kan like gjerne bli glade karnevalsdelaktare som plutselig å bli glad i å spise noe de inntil nå ikke har likt.

ET EKSEMPEL: *Hilde Reiers album til svigerfar Egil Reier. Alt fra heftede utskrifter til gammeldagse fotoalbum kan fungere.*